05/11/2022

Σούλι: Η οικία των Τζαβελλαίων αποκαταστάθηκε σπάζοντας την κατάρα του Αλή Πασά

/ Επικαιρότητα

Η κατάρα του Αλή-Πασά το 1803 όταν έκαψε το Σούλι – «Να μην ξανακαπνίσει ποτέ σουλιώτικο τζάκι» – “έσπασε” κάτι λίγο παραπάνω από δύο αιώνες μετά.

Η ελληνική σημαία κυματίζει και πάλι στην αυλή του Τζαβελλαίικου στους πρόποδες της κορυφής Βούτσι, μέσα σε ένα κακοτράχαλο περιβάλλον, στις αετοφωλιές των ορέων του Σουλίου. Η οικία του Λάμπρου και της Μόσχως Τζαβέλλα “αναγεννήθηκε” μέσα από τα ερείπιά της που κατάφεραν να αντέξουν στο πέρασμα των χρόνων για να διηγηθούν στις νεότερες γενιές ιστορίες μαχών, αυτοθυσίας και πατριωτισμού.

Ο απόγονος της οικογένειας **Κωνσταντίνος Τζαβέλλας** παραθέτει το ιστορικό της αποκατάστασης της ερειπωμένης πατρογονικής οικίας. Ήταν, όπως χαρακτηριστικά λέει, η επιθυμία των νεότερων της οικογένειας, ένα ιστορικό χρέος προς τους προγόνους, ήταν μια επιθυμία, ένας πόθος, μια φωτιά που άναψε το 1970. Τότε που ο ταξίαρχος τεθωρακισμένων **Λάμπρος Τζαβέλλας** πήρε τα δύσβατα μονοπάτια του Σουλίου και με τις οδηγίες ενός βοσκού βρήκε τα ερείπια του **Τζαβελλαίικου**. Μόλις αποστρατεύθηκε το 1985 επέστρεψε στο Σούλι για να εκπληρώσει την επιθυμία του.

«Χωρίς καμία οικονομική βοήθεια ούτε από το κράτος, ούτε από την άλλοτε Κοινότητα ή τον δήμο στη συνέχεια. Χωρίς κάποια ευρωπαϊκή επιδότηση παρά μόνο με την υποστήριξη των μελών της οικογένειας και ορισμένων φίλων, ξεκινά η αναστήλωση του Τζαβελλαίικου με τις απαιτούμενες άδειες και τις υποδείξεις της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας», επισημαίνει ο **Κωνσταντίνος Τζαβέλλας** όγδοος απόγονος του ηρωϊκού γένους. Με έξοδα της οικογένειας έγινε η διάνοιξη του δρόμου το 1987. Αφού έσπασαν τα βράχια δημιουργήθηκε ένας μικρός δρόμος για να περάσει φορτηγό με τα οικοδομικά υλικά.

Κατά την αναστήλωση χρειάστηκε να κατεδαφιστούν μεγάλα τμήματα των ερειπωμένων τοίχων για λόγους στατικότητας. Για το χτίσιμο χρησιμοποιήθηκαν οι ίδιες πέτρες, οι τοίχοι ενισχύθηκαν, ενώ οι πολεμίστρες αποτυπώθηκαν πριν την αναγκαστική κατεδάφιση τους και αποδόθηκαν επακριβώς. Ακολούθησαν εργασίες για την αποκατάσταση της παλιάς πετρόχτιστης μάνδρας, έγινε η εσωτερική τοιχοποιία, αλλά και η πολυδάπανη στέγη. Το 2020 κατασκευάστηκαν τα πέτρινα τζάκια πάνω στις θέσεις των παλιών. *«Τώρα ξανακαπνίζει τζάκι στο Σούλι»,* λέει με υπερηφάνεια ο κ.**Τζαβέλλας**.

Η οικία των **Τζαβελλαίων** από τον Οκτώβριο του 2021, αποτελεί ένα ζωντανό μνημείο-μουσείο και κάθε χώρος του αναδύει το "άρωμα" της ανδρείας και των Σουλιωτών. Τα πολύτιμα κειμήλια των **Τζαβελλαίων** αλλά και των **Μποτσαραίων** "μιλάνε" για τις χαρές και τις λύπες, για τις μάχες για τα κατορθώματα των αγωνιστών στο Σούλι και τους μετέπειτα υπέρ πατρίδος αγώνες. Στις προθήκες του ιστορικού χώρου βλέπουμε αντικείμενα ανεκτίμητης αξίας που διασώθηκαν στον χρόνο από πατέρα σε γιο και τώρα επέστρεψαν στην πατρογονική γη. Ο Κωνσταντίνος Τζαβέλλας εξέφρασε τις ευχαριστίες του στον Κίτσο **Κωνσταντίνου Μπότσαρη**, γιατί *«μοιράστηκε με την οικογένεια Τζαβέλλα αυτό το μοναδικό έργο προς όφελος των νέων γενεών».*

Οι επισκέπτες θα γνωρίσουν τα ξίφη και την πιστόλα του πολεμάρχου **Φώτου Λάμπρου Τζαβέλλα**, πιστόλες και μαχαίρια του Κωνσταντίνου **Κίτσου Μπότσαρη** αγωνιστή του 1821, χειρόγραφα της εποχής των **Σουλιωτών**, επιστολές και αποφάσεις της Κυβέρνησης σχετικές με τον τόπο εγκατάστασής τους, λίστες με τους διαμένοντες Σουλιώτες στην Ναύπακτο και το μοναδικό δίτομο χειρόγραφο της ιστορίας του Χριστόφορου Περραιβού, έκδοση του 1815 στην **Βενετία**. Επίσης, το φυλακτό του **Φώτου Λάμπρου Τζαβέλλα** με την ξυλόγλυπτη εικόνα του **Αγίου Γεωργίου** που ήταν ο προστάτης των **Σουλιωτών**. Εξωτερικά το κέλυφος φέρει τον δικέφαλο Αετό του Βυζαντίου. Το φυλακτό αυτό πήγε από γενιά σε γενιά στο κάθε σπίτι της οικογένειας μέχρι σήμερα από τα χρόνια του Σουλίου.

Ιδιαίτερης αξίας είναι τα προσωπικά αντικείμενα και γράμματα από τους δύο ήρωες που έδωσαν οι οικογένειες Μπότσαρη και Τζαβέλλα το 1940. Ανάμεσα τους η πολεμική σημαία του **υποβρυχίου Παπανικολής**, κυβερνήτης του οποίου ήταν ο Κίτσος Κωνσταντίνου Μπότσαρης την περίοδο 1944-1945 αλλά και η στολή του ίλαρχου **Κωνσταντίνου Τζαβέλλα** που σκοτώθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1940 στη Βόρεια Ήπειρο στις μάχες της Πρεμετής.

«Το ταξίδι του χρέους της οικογένειας ήταν όμορφο. Από τα ερείπια αναστήθηκε η οικία των Τζαβελλαίων για να γίνει πόλος ιστορικής, πολιτιστικής και τουριστικής αναφοράς στον ιερό χώρο του Σουλίου»

, σημειώνει ο κ. **Τζαβέλλας**.

Ο δήμαρχος Σουλίου **Γιάννης Καραγιάννης** αποδίδει τα εύσημα στην **οικογένεια Τζαβέλλα**. Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ είπε πως *«η οικογένεια Τζαβέλλα για περισσότερο από 20 χρόνια αγωνίστηκε για την αναστήλωση της ιστορικής οικίας, με εξαιρετικό αποτέλεσμα κατά κοινή ομολογία»*. Είναι μια προσπάθεια, όπως τόνισε, που συμβάλει στην ιστορική μνήμη και την πολιτιστική ανάδειξη του τόπου, καθώς έχει πολλούς επισκέπτες. Ακόμη και σχολεία πραγματοποιούν ημερήσιες εκπαιδευτικές εκδρομές. Και συμπλήρωσε πως αίτημα του Δήμου **Σουλίου** προς το υπουργείο Πολιτισμού, αλλά και άλλους φορείς είναι να αναστηλωθούν όλα τα ερειπωμένα σπίτια των Πολέμαρχων του Σουλίου.

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ